

Maade end her til Lands, hvor man giver stykkevisse Bevillinger, og hvor man saa kan være uenig om enkelte Dele af Bevillingerne, uden at derfor det Hele falder sammen. Men efter den grundlovsæssige Ordning, vi have, skal der hvert Aar gives en Finantslov, som skal indeholde Overflag over Statens Indtægter og Udgifter, og det har altid været vedtaget mellem Thingene, at hvad der saaledes vedtages, kan ikke stykkevis pilles ud, men det er en Helhed, der foreligger, og den skal tages paa den Maade, som at, naar vi ikke enes om Loven i dens Helhed, bliver der ingen Lov. Her i Landet er jo Forholdet med Finantsloven ordnet paa en helt anden Maade, end Tilfældet er i mange andre Lande, og Ordningen er en anden end ved almindelige Love. Ved den almindelige Lovgivning har selvfølgelig enhver Lovgivningsfaktor den fuldeste Frihed til at nægte Vedtagelsen af Loven, naar den ikke mener, at den indeholder Fremgang og Forbedring i den bestaaende Tilstand, men med Finantsloven gaar det ikke an at handle paa denne Maade. Finantsloven er en Lov, som efter sin Natur er nødvendig for Statens Eksistens, det kommer just ikke an paa Udtrykket „Finantslov“, men jeg kan sige, at Statens Eksistens fordrer med Nødvendighed, at der skal gives de nødvendige Bevillinger, de nødvendige Midler, at den kan faae sine Indtægter og afholde sine Udgifter. Det er Noget, der ogsaa kun paastaas af ganske Enkelte, som ikke vet have gennemtænkt Sagen eller ere trængte synderlig dybt ind i den, at det skulde kunne tænkes, at man paa Grund af en personlig Uoverensstemmelse eller Uoverensstemmelse mellem Thingene skulde komme til det Resultat, at slet ingen Indtægts- eller Udgiftsbevilling blev givet. Resultatet af en saadan Opfattelse ligger saa klart for, at jeg næppe behøver at nævne det. Det forekommer mig, at Alle maa være tilbøjelige til at sige, at det er en Selvfølge, at Staten ikke kan nægte at betale Renter af sin Statsgjæld, fordi der er en saadan Uenighed, men de kan heller ikke standse hele Administrationen, ophøre at betale Embedsmændene Gager, afskedige eller i alt Fald miste Hjælpen af Alle, der nu bidrage til Opretholdelsen af Samfundssordenen, lade Domstolene standse, lade Polititjenesten ophøre, løslade Fangerne — Staten har jo Intet at give dem at spise — ophøre med Postforbindelsen, med Jernbanedriften og selvfølgelig ogsaa med Rigsdagen, thi Staten faar ikke Bevilling til Nogetsomhelst. Det er ikke blot Diæterne, der kom til at mangle, men Medlemmerne kunde næppe faae Underretning om, naar de

skulle møde, naar der ingen Post var, de kunde ikke komme til at reise undtagen med egen Befordring, de kunde ingen Hjælp faae enten til Stenografering, Belysning eller lignende Ting, kort sagt, det vilde være et Kaos, vi kom ind i. Jeg tror, at Alle ere enige om, at det er umuligt, det kan ikke gaa. Naar det er saaledes, viser det jo, at en virkelig Forstaaelse af vor Forfatning ikke leder til, at hvert enkelt Thing har Ret til at nægte, hvad det ikke har Lyst til at bevilge, men at det er nødvendigt, at det enkelte Thing, om jeg saa maa sige, gjør noget BOLD paa sig selv og sine Ønsker, saa at man nødes til at tage noget, ja, endog ikke saa lidt Hensyn til det andet Things Ønsker og Opfattelse. Det forekommer mig, at vort hele konstitutionelle System er bygget paa gjensidig Imødekommen. Naar den ikke kan vises og ikke bliver vist, kan Forfatningen ikke holdes, og den bliver, som det ogsaa har vist sig, i Virkeligheden heller ikke holdt. Det er dette, jeg som almindelige Bemærkninger vil tillade mig at sige.

Det kunde maasse synes frugtesløst i Diebliffet at tale om, hvad der kunde gøres for at undgaa i Fremtiden at komme ind i den Art Situationer, men jeg kunde dog ønske at give mit lille Bidrag i den Retning, thi ligesom man siger, at man i Fred skal være parat til Krig, kan man ogsaa sige det Omvendte. Det er naturligt, at naar der er Strid og Uenighed, tænker man let paa, hvorledes det skal være, naar Striden er forbi. — De to Ting, jeg i Begyndelsen af mit Foredrag tillod mig at anke over, var, at Finantsloven kommer i sidste Diebliff til dette Thing, og at den indeholder Nægtelser af Bevillinger, som dette Thing maatte sætte høi Pris paa. Hvad det første Punkt angaar, er der gjort mangfoldige Forsøg, som vistnok, kan jeg sige, hidtil alle ere mislykkede, og jeg veed næsten ikke, hvilke Forsøg der videre kan gøres i den Retning. Et er sikkert, at naar Finantsloven kommer saa sent til Landstthinget, at det ikke kan behandle den, bliver der ingen Finantslov. Det er altsaa den uhyggelige, den sorgelige Følge for hele Landet, og det er uheldigt ogsaa for det andet Thing, thi saa mister Rigsdagen den konstitutionelle Indflydelse, den skal have paa Finantsbevillingen. Men det forekommer mig dog, at nogle af de Feil, som i saa Henseende ere til Stede, efter min Opfattelse ikke udelukkende skyldes det andet Thing. Det er en gammel Svaghed i vor konstitutionelle Praxis, at Finantsloven behandles med en Indgaaen i Detailerne og med en Grundighed, som næsten nødvendigvis gjør et langvarigt Arbejde. Men paa